ת"ר והשקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה שאם נמחקה מגילה ואומרת איני שותה [א]מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה דברי רבי עקיבא ר"ש אומר ואחר ישקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה אלא לאחר כל מעשים כולן האמורין למעלה מגיד ג' דברים מעכבין בה עד שלא קרב הקומץ ועד שלא נמחקה מגילה ועד שלא תקבל עליה שבועה עד שלא קרב הקומץ ר"ש לטעמיה דאמר מקריב את מנחתה ואח"כ משקה עד שלא נמחקה מגילה אלא מאי משקה לה אמר רב אשי [ב]לא נצרכה לשרישומו ניכר עד שלא תקבל עליה שבועה מישתא הוא דלא שתיא הא מיכתב כתבי לה והאמר רבא (ה) [ג]מגילת סוטה שכתבה קודם שתקבל עליה שבועה לא עשה ולא כלום [ד]כדי נסבה במאי קמיפלגי תלתא קראי כתיבי והשקה קמא ואחר ישקה והשקה בתרא רבנן סברי והשקה קמא לגופו שמשקה ואח"כ מקריב את מנחתה ואחר ישקה מיבעי ליה לשרישומו ניכר והשקה בתרא שאם [ה]נמחקה מגילה ואומרת איני שותה מערערין אותה ומשקה אותה בעל כרחה ור"ש סבר ואחר ישקה לגופו שמקריב את מנחתה ואח"כ משקה והשקה קמא שאם השקה ואח"כ הקריב את מנחתה כשרה והשקה בתרא שאם נמחקה מגילה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בעל כרחה ורבנן בדיעבד לא פתח קרא וסבר ר"ע משקין אותה בעל כרחה והתניא [ו]רבי יהודה אומר כלבוס של ברזל מטילין לתוך פיה שאם נמחקה מגילה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בע"כ אמר רבי עקיבא כלום אנו צריכין אלא לבודקה והלא בדוקה ועומדת אלא עד שלא קרב הקומץ יכולה לחזור בה (ז)משקרב הקומץ אינה יכולה לחזור בה וליטעמיך תיקשי לך היא גופה משקרב הקומץ אינה יכולה לחזור בה והלא בדוקה ועומדת לא קשיא הא דקהדרא בה מחמת רתיתא והא דקהדרא בה מחמת בריותא והכי קאמר כל מחמת בריותא כלל כלל לא שתיא מחמת רתיתא עד שלא קרב הקומץ דאכתי לא אמחוק מגילה אי נמי אמחוק מגילה דשלא כדין עביד כהנים דמחקי מצי הדרא בה משקרב הקומץ דבדין עביד כהנים דמחקי לא מצי הדרא בה

קשיא

ה"ג ת"ר והשקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה שאם נמחקה כו'. ולא גרסינן בתרא ברישא וקמא בסיפא ו)[שאין זה לשון ברייתא] ופי' משובש הוא וטעה בוהלא כבר נאמר דמשמע שזה נאמר מתחילה. והכי פירוש סדר המקראות כך הוא וכתב ומחה והשקה והניף(א) המנחה והקריב דהיינו הגשה וקמץ והקטיר ואחר ישקה את האשה את המים והדר תו כתיב השקאה שלישית והשקה את המים והיתה אם נטמאה וגו'. וקא"ל עקיבא והשקה את האשה דכתיב קודם הקטרת המנחה מה ת"ל והלא כבר נאמר אחר הקטרת המנחה והשקה את המים והוא דוקא הוא ואין הראשון דוקא דמדכתיב ואחר ישקה את האשה ש"מ השקאה אחר הקטרה היא ומה ת"ל והשקה את האשה אחר המחיקה ללמדך שאם נמחקה המגילה ואמרה איני שותה ולא הודית לומר טמאה אני מערערין אותה כלומר פותחין פיה שלא בטובתה ושופכין את המים לתוך גרונה ואפי' נמחקה מגילה קודם הקטרה דשלא כדין עשו הכהנים דכיון דאינה שותה עד לאחר הקטרה לא היה להם למחוק דכל מה שיש שהות לאחר את המחיקה מאחרין שמא תודה אפילו הכי הואיל ונמחקה ואפילו שלא כדין אין שומעין לה לאמר איני שותה אלא או תשתה או תודה ולכך נאמר והשקה אחר המחיקה ז)ולא תשתה מיד עד לאחר הקטרה אלא הא קמשמע לן שהמחיקה גורמת לה לשתות: **ר"ש אומר ואחר ישקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה.** לא פליג אדרבי עקיבא אלא מר דריש האי קרא ומר דריש האי קרא * והכי אמר לקמן בשמעתין דתרוייהו ס"ל מקריב מנחתה ואחר כך משקה: **והלא כבר נאמר.** פסוק שלישי והשקה את המים לאחר הקטרה מה ת"ל ואחר ישקה: **אחר כל המעשים כולן האמורים למעלה.** ומה אמור למעלה השבעה וקבלה וכתיבה ומחיקה (ב) והקטרת המנחה: **מגיד שלשה דברים.** הללו מעכבין ההקטרה והשבעה ומחיקה. ולקמיה פריך פשיטא קודם המחיקה מה תשתה: **לשרישומו ניכר.** שאם היה רישומו ניכר צריך לחזור ולמחוק עד שלא יהא רישומו ניכר: **הא מיכתב כתבי לה.** כהן למגילה קודם קבלת שבועה בתמיה: **לא עשה כלום.** דכי כתיב וכתב את האלות אחר קבלת שבועה כתיב: **כדי נסבה.** שלא לצורך דהא אפילו מיכתב לא מתכוין: **במאי קמיפלגי.** אמתני' קאי וברייתא נקט ברישא לאשמועינן מהיכא יליף ר"ש טעמיה וקבעי רבנן השתא היכי דרשי להו לקראי ור"ש היכי דריש להו לכולהו: **רבנן סברי והשקה קמא.** דקודם הקטרה דוקא הוא ואע"ג דכתיב ואחר ישקה דמשמע דוקא על כרחך מקרא האמור ראשון אינו נדרש אלא לגופו ומקראות יתירות האמורים אחריו ניתנו לדרוש הילכך קמא דוקא לומר שמשקה ואח"כ מקריב את מנחתה וע"כ ואחר ישקה אע"פ שנכתב אחר הקטרה אקודם הקטרה קאי ואחר דקאמר אמחיקה קאי הכתובה למעלה (ג) וקאמרי רבנן דאם לא נמחקה יפה לא ישקנה והשקה בתרא נמי אקודם הקטרה קאי ולדרשה אתא ע"כ: **ור"ש סבר ואחר ישקה.** משמע דדוקא הוא ודוקא כתיבה לאחר הקטרה לומר שכולן מעכבין בה הקטרת המנחה ורושם הניכר וכולהו מהכא נפקי דקודמין להשקאה והשקה קמא לאכשורי דאי עביד איפכא: **והשקה בתרא שאם נמחקה מגילה.** ודוקא אחר הקטרה דבדין אימחיק משקין אותה בעל כרחה והיינו דאיכא בין (ד) לר"ע בין לר"ש דר"ע לית ליה אם השקה ואח"כ הקריב מנחתה כשרה הילכך והשקה קמא דריש לבעל כרחה ואע"ג דשלא כדין אימחיק קודם הקטרה ואחר ישקה לרישומו ניכר והשקה בתרא לגופיה לומר שמקריב מנחתה ואח"כ משקה: **בדיעבד לא פתח קרא.** אין דרך הכתוב לומר בתחילת דבריו שלא כדרך מצותן אלא בתחילה סדר משפט דבריו ולבסוף מרבה מקראות לדרוש: **כלבוס.** שני שינים יש לו ונותן לתוך פיה זקוף: **אלא לבודקה.** אם טהורה אם טמאה: **והלא בדוקה ועומדת.** דכיון דאמרה איני שותה מודה שהיא טמאה: **יכולה לחזור בה.** ולומר איני שותה ואין אונסין אותה דהא מודה דטמאה היא: **משקרב הקומץ וכו'.** ולקמיה פריך היא גופה קשיא אמאי אינה יכולה לחזור והלא בדוקה ועומדת היא: **דקא הדרא מחמת בריותא.** הא דקתני בדוקה ועומדת דקא הדרא בה מחמת בריותא הוא שאינה רותתת וקאמרה איני שותה ודאי טמאה היא ולכך אינה רותתת דסמכא מעיקרא ואמרה כי מטיא למשתי לא שתיא ולא שנא קרב קומץ ולא שנא לא קרב לא שתיא כדמפרש ואזיל כל מחמת בריותא כלל כלל לא שתיא ואפי' קירב הקומץ והא דמפליג בין קרב ללא קרב דקא הדרא בה מחמת רתיתא שאנו רואין אותה רותתת דאיכא למימר דאינה מאמנת שלא יבדקוה המים ואפילו היא טהורה ורוצה היתה לסמוך על טהרתה ולשתות ולפיכך היא רותתת וכשמגעת לשתות חוזרת בה הילכך עד שלא קרב כו'. וברייתא קמייתא דלעיל דקתני מערערין אותה במחמת רתיתותא קאמר:

קשיא

ורבי יהודה אומר כלבוס של ברזל מטילין לה לתוך פיה. בפרק ד' מיתות (סנהדרין דף נב.) פליגי ר"י ורבנן במצות הנשרפין דתנן נותנין סודר קשה לתוך הרכה וכורך על צוארו זה מושך אילך וזה מושך אילך עד שפותח את פיו ורוצק את הפתילה לתוך פיו ר"י אומר אם מת בידם לא היו מקיימין בו מצות שריפה אלא פותח פיו בצבת וכו' ותימה לר"י מאי שנא הכא דלרבי יהודה בכלבוס והתם בצבת ופי' ר"י דהכא נמי היו פותחין פיה בצבת אלא לאחר שפותחין פיה בצבת היו מטילין לתוכה כלבוס שלא תוכל לחזור ולקפוץ פיה ורבנן מודו נמי ח)[הכא] דאין פותחין פיה על ידי סודרין דהתם טעם דרבנן משום דשריפה חמורה מחנק והיו מקרבין מיתתו ע"י חנק וגמר מיתתו בשריפה משום ואהבת לרעך כמוך אבל הכא אין לקרב מיתתה:ט) **בפי' ר"ח** פי' לפי גי' הספרים וכן פירש והשקה בתרא מערערין י)והשקה קמייתא לגופו מה ת"ל לא שבברייתא נשנית בתרא וקמא אלא פירוש של בעל הגמרא הוא שוהשקה בתרא בא ללמד שמערערין והשקה קמא לגופיה ורבי עקיבא סבר ליה כרבנן שמשקה ואח"כ מקריב מנחתה ומקשה היכי אמר רבי עקיבא מערערין והא בדוקה ועומדת סבירא ליה ותו מקשה ר' עקיבא בהא מתניתין דפליג עליה רבי שמעון תני מחיקה מעכבא אלמא סבירא ליה שמחיקה והשקאה קודם הקרבת המנחה כרבנן וכל זמן שלא נמחקה המגילה מצי הדרא והכא דפליג בהדי דרבי יהודה תני קומץ מעכבה דאלמא הקרבה קודם השקאה כר' שמעון ושנינן תרי תנאי ואליבא דרבי עקיבא ירושלמי ולית ליה לרבי עקיבא מערערין אית ליה כשהתחילה לשתות וצריך לפרש דאם נמחקה מגילה קודם שקרב הקומץ דשלא כדין עבוד כהנים כיון שהתחילה לשתות מערערין אותה:

עין משפט נר מצוה

ד א מיי' פ"ד מהל' סוטה הל"ד:
ה ב מיי' שם הל"י ופ"ג שם הלכה י:
[ג מיי' שם פ"ד הל' ז]:

◆

מוסף רש"י

כדי נסבה. מידי דלא איצטריך למתניה ותנייה בכלי (קדושין ה:).

◆

תוספות שאנץ

אלא תעמוד. ה"ג ת"ר והשקה מה ת"ל ול"ג בתרא ברישא וקמא בסיפא שאין זה לשון ברייתא. ועוד בספרי תני לה להך ברייתא. ומפיק להאי דרשא מוהשקה קמא ל"ה. וה"פ והשקה מה ת"ל סדר המקראות כך הוא ומחה והשקה והניף את המנחה והקריב דהיינו הגשה וקמץ והקטיר ואחר ישקה את המים ואח"כ כתיב השקאה שלישית והשקה את המים והיתה אם נטמאה וה"פ והשקה את האשה דכתי' קודם הקטרת מנחה מה תלמוד לומר והלא כבר נאמר אחר הקטרת מנחה והשקה את המים וההוא ודאי דוקא הוא ואין הראשון דוקא דמדכתי' ואחר ישקה את האשה ש"מ השקאה אחר הקטרה ומה ת"ל והשקה אחר המחיקה ללמדך שאם נמחקה המגלה ואמרה איני שותה ולא הודת לומר דטמאה היא מערערין אותה כלומר פותחין את פיה שלא בטובתה ושופכין לתוכה מים ואפי' נמחקה המגלה קודם הקטרה דשלא כדין עשו הכהנים דכיון שאינה שותה עד לאחר הקטרה דכל מה שיש להם לאחר המחיקה מאחרין שמא תודה ואפי' הכי כי נמחקה שלא כדין אין שומעין לה לומר איני שותה אלא או שותה או תודה ולכך כתיב והשקה לאחר המחיקה לומר שהמחיקה גורמת לה שתשתה ר' שמעון אומר ואחר ישקה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה לא פליג אדר' עקיבא אלא מר דריש האי קרא ומר דריש האי קרא והכי אמרי' לקמן בשמעתין דתרוייהו סבירא להו מקריב את המנחה ואחר כך משקה אבל איכא בינייהו דר' עקיבא לית ליה אם השקה ואחר כך הקריב את המנחה כשרה ור' שמעון אית ליה דכשרה צ"ב ל"ה. וק' לפ"ה חדא שמגיה הספרים דבכל הספרים כתיב בתרא וקמא ועוד ק' אמאי קאמר והלא כבר נאמר והשקה הוה ליה למימר הלא כבר נאמר ואחר כך ישקה דהיינו קרא דלאחר הקטורה. וע"ק למה דאיכא בין ר' עקיבא לר' [שמעון] (ישמעאל) דר' עקיבא לית ליה השקה כשרה הילכך והשקה קמא דריש לעיל למשקה בעל כרחה ואע"ג דלא כדין אימחוק ואחר כך ישקה לרישומו ניכר והשקה בתרא לגופה. וא"כ ק' (כיון) דר' עקיבא לא דריש ליה להאי קרא דר' (ישמעאל) [שמעון] אמאי לא מפרש תלמודא היכי

מסורת הש"ס

א) לעיל יז:, ב) [ר"ה ה. וש"נ], ג) [לקמן כ.], ד) [תוספתא פ"ב], ה) [לקמן כ:], ו) גי' רש"א, ז) לא שתשתה מיד אחר המחיקה אלא הא כו'. מהרש"ל, ח) רש"ל, ט) נ"ל קודם ד"ה ור"י. מהרש"ל, י) והשקה קמייתא לגופו וא"ל שבברייתא כו' בעל הגמ' הוא שהשקה בתרא כו'. מהרש"ל.

◆

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה ה"ג וכו' והניף את המנחה: (ב) ד"ה אחר כל וכו' וכתיבה ומחיקה וקמיצה והקטרה מגיד כצ"ל: (ג) ד"ה רבנן סברי וכו' למעלה וקאמר דאם לא כצ"ל ותיבת רבנן נמחק: (ד) ד"ה והשקה בתרא וכו' דאיכא בין ר"ע לר"ש כצ"ל:

◆

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ר"ש אומר וכו' והכי אמר לקמן בשמעתין. ד' כ ע"ב:

◆

תוס' שאנץ (המשך)

דריש ליה ר' עקיבא לקרא. לכ"נ לר"ת שאין למחות ג"ה והשקה בתרא מה ת"ל והלא כבר נאמר והשקה קמא ומהשקה בתרא דריש אם נמחקה מגלה ומן והשקה קמא דריש דמשקה ואחר כך מקריב מנחה ואחר ישקה דריש לרישומו ניכר. ור' עקיבא פליג אדר' (ישמעאל) [שמעון] וקאמר דמשקה ואח"כ מקריב ולכך לא הוצרך כלל לפרש קראי אליבא דר' עקיבא דלגמרי סבירא ליה כרבנן ומשמע הכי לקמן דוהשקה קמא לגופיה לומר דמשקה ואח"כ מקריב מנחתה והא דאמרי' לקמן דר' עקיבא סבירא ליה דמקריב ואח"כ משקה נ"ל דתרי תנאי ואליבא דר' עקיבא כדאמרי' לקמן דפרי' דר' עקיבא אדר' עקיבא. ג' דברים מעכבין עד שלא קירב הקומץ לאו דוקא נקט עיכובא דעד שלא קירב את הקומץ דהא ר' (ישמעאל) [שמעון] גופיה אית ליה דמשקה ואח"כ מקריב כשרה אלא אגב אחריים נקטיה. לא נצרכה לשרישומו ניכר. פי' לא נצרכה לומר אלא שרישומן ניכר. וא"ת מקרא דכתיב ומחה נפקא לן דמשמע דבעי' שאין רישומן ניכר. וי"ל דמקרא דומחה לא ידעי' אלא דצריך שיהא הדיו יכול למחות ומ"מ א) שלא ימחוהו כיון דראוי למחות קמ"ל האי קרא שצריך למחות לגמרי. במאי קמיפלגי אמתני' קאי וברייתא נקט ברישא לאשמועי' מהיכא יליף ר' שמעון טעמיה וקבעי' השתא דרבנן היכי דרשי' להו להאי קרא ור"ש היכי דריש להו לכולהו. ל"ה. והלא בדוקה ועומדת דכיון דאמרה איני שותה מודה

א) ות"מ אינו ראיה שצריך למחות כ"כ שלא יהא רישומו ניכר קמ"ל.